

รายงานสรุปการรับคณะโลคอล อไลค์ (Local alike)
ศึกษาดูงาน ณ โครงการร้อยใจรักษ์ อ.แม่สาย จ.เชียงราย
และโครงการพัฒนาตอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ด.แม่ฟ้าหลวง อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย
ระหว่างวันที่ 24 กุมภาพันธ์ – 1 มีนาคม 2562

1. ข้อมูลคณะ

ที่มาและความสำคัญ	ผู้บริหารของโลคอล อไลค์ ต้องการพัฒนาเจ้าหน้าที่ที่ทำงานพัฒนาร่วมกับชุมชน จึงจัดให้เจ้าหน้าที่มาศึกษาเรียนรู้และร่วมสังเกตการณ์การฝึกอบรมหลักสูตรความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน หลักสูตรที่ 2 รุ่นที่ 1 ประสานงานผ่านนางสาวณัฏฐพร ชันติสิทธิ์ ผู้จัดการส่วนมหาวิทยาลัยที่มีชีวิต และพิจารณาอนุมัติโดยนายณรงค์ อภิชัย ประธานสายปฏิบัติงานพัฒนา
วัตถุประสงค์	1. เข้าใจพื้นฐานงานพัฒนา 2. ศึกษาเรียนรู้การทำงานร่วมกับชุมชนในมิติต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหา
ระดับ	ระดับความสำคัญ 3 คะแนน ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนร่วมกันในอนาคต ระดับวัตถุประสงค์ 4 คะแนน นำหลักการพัฒนาและการทำงานร่วมกับชุมชนไปส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนแก่ชุมชน รวม 7 คะแนน
องค์ประกอบ	จำนวน 8 คน ประกอบไปด้วย 1. นายสมศักดิ์ บุญคำ ผู้ก่อตั้งและประธานบริหาร 2. นางสาวรัชนีภรณ์ นินนาท ประธานบริหารสายปฏิบัติการ 3. นางสาวอรุณวรรณ สีตาบุตร ผู้จัดการโครงการ 4. นางสาวจุฬาลักษณ์ พรหมมา ผู้จัดการโครงการ 5. นางสาวธัญวรัตน์ ไทยภักดี เจ้าหน้าที่โครงการอาวุโส 6. นางสาวจริยา แข็งขัน เจ้าหน้าที่โครงการ 7. นายกฤษณะ กุโบล่า เจ้าหน้าที่โครงการ 8. นางสาวชุตินา ประทีปคงเจริญ ผู้จัดการส่วนการประเมินด้านสังคม

แหล่ง สนับสนุน งบประมาณ	ค่าใช้จ่ายขณะชำระเองทั้งหมด (รหัสลูกค้า 912 – B62031)
-------------------------------	---

2. กำหนดการคณะ

วันอาทิตย์ที่ 24 กุมภาพันธ์ 2562

- 18.15 - 19.40 น. เดินทางจากสนามบินดอนเมือง ไปยังสนามบินแม่ฟ้าหลวง เชียงราย สายการบิน บินไลออนแอร์ เที่ยวบินที่ SL546
- 19.40 – 21.30 น. เดินทางจากสนามบินแม่ฟ้าหลวง ไปยังโครงการร้อยใจรักษ์ (รับประทานอาหารระหว่างเส้นทาง)
- 22.00 น. เข้าที่พัก ณ อาคารพระใหญ่และเรือนนอนแปลงเพาะ โครงการร้อยใจรักษ์

วันจันทร์ที่ 25 กุมภาพันธ์ 2562

- 07.15 – 07.45 น. รับประทานอาหารเช้า ณ โรงอาหาร โครงการร้อยใจรักษ์
- 07.45 – 08.15 น. ชมวิทัศน์เกี่ยวกับโครงการร้อยใจรักษ์ ณ โรงอาหาร โครงการร้อยใจรักษ์
- 08.15 – 08.30 น. เดินทางไปยังที่พัก อปท. โครงการร้อยใจรักษ์
- 08.30 - 09.10 น. ร่วมกิจกรรมเปิดการอบรม โดยนายสิทธิชัย อภิกุลชัยสิทธิ์ นายอำเภอแม่สาย
- 09.10 – 09.20 น. ฟังชี้แจงวัตถุประสงค์และกำหนดการ โดยนายจำเริญ ยุติธรรมสกุล ที่ปรึกษาสถาบันปิดทองหลังพระฯ
- 09.20 – 10.30 น. ฟังบรรยายสรุปเรื่องหลักการพัฒนาตามศาสตร์พระราชา กระบวนการการทำงานกับชุมชนและฐานการพัฒนา 4 ฐาน โดยนายณรงค์ อภิชัย
- 10.30 – 10.45 น. ฟังบรรยายสรุปเรื่องการทำงานของราชการ โดยนายบุญชอบ สุทธมนัสกุล ที่ปรึกษามูลนิธิปิดทองหลังพระฯ
- 10.45 – 11.00 น. พักรับประทานอาหารว่าง
- 11.00 – 12.00 น. ฟังบรรยายพร้อมยกตัวอย่างการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและชมวิทัศน์เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยนายณรงค์ อภิชัย ประธานสายปฏิบัติการพัฒนา มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ
- 12.00 – 13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน

13.00 – 14.00 น.	ฟังบรรยายเรื่องการพัฒนาเชิงพื้นที่ โดยนายณรงค์ อภิชัย
14.00 – 15.45 น.	ร่วมกิจกรรมประเมินศักยภาพของ อบต.ดอยกลาง ณ โรงอาหาร ศูนย์ประสานงานเพื่อความมั่นคง พื้นที่บ้านห้วยसान
15.45 – 15.30 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
16.00 – 17.00 น.	ฟังการสรุปข้อมูลการประเมินศักยภาพของ 3 พื้นที่ ได้แก่ อบต.ดอยกลาง อบต.สันตันหมื้อ และทต.แม่ฮ้อย ณ ห้องประชุม อบท.
16.00 – 17.00 น.	ประชุมทีม
17.00 – 18.00 น.	รับประทานอาหารเย็น
18.00 – 19.30 น.	ร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนายณรงค์ อภิชัย ณ ห้องประชุม อบท.
19.30 น.	เดินทางกลับที่พักและพักผ่อนตามอัธยาศัย

วันอังคารที่ 26 กุมภาพันธ์ 2562

07.30 – 08.00 น.	รับประทานอาหารเช้า
08.00 – 09.00 น.	เดินทางจากห้องประชุม อบท. ไปยังองค์การบริหารส่วนตำบลสันตันหมื้อ อำเภอแม่ฮ้อย จังหวัดเชียงใหม่
09.00 – 11.30 น.	ลงพื้นที่สำรวจแหล่งน้ำร่วมกับทีมเจ้าหน้าที่สถาบันปิโตรทอนหลังพระฯ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ และชาวบ้านสันป่าเหี้ยก อบต.สันตันหมื้อ
11.30 – 13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน ณ ห้องประชุม อบต.สันตันหมื้อ
13.00 – 14.00 น.	สรุปแผนพัฒนาพื้นที่เบื้องต้น ณ ห้องประชุม อบต.สันตันหมื้อ
14.00 – 14.30 น.	เดินทางไปยังวัดท่าตอน ต.ท่าตอน อ.แม่ฮ้อย จ.เชียงใหม่
14.30 – 15.00 น.	เยี่ยมชมวัดท่าตอนและทัศนียภาพของอำเภอแม่ฮ้อย จังหวัดเชียงใหม่
15.00 – 15.30 น.	เดินทางกลับโครงการร้อยใจรักษ์
15.30 – 17.00 น.	พักผ่อนตามอัธยาศัย
17.00 – 18.00 น.	รับประทานอาหารเย็น
18.00 – 19.00 น.	รับฟังการประชุมวางแผนของเจ้าหน้าที่มูลนิธิปิโตรทอนฯ และมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ
19.00 น.	เดินทางกลับที่พัก

วันพุธที่ 27 กุมภาพันธ์ 2562

08.00 – 08.30 น.	รับประทานอาหารเช้า
08.30 – 09.00 น.	ฟังสรุปการเรียนรู้ลงพื้นที่ สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ และยกตัวอย่างข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ ณ ห้องประชุม อปท.
09.00 – 10.45 น.	ฟังการวิเคราะห์และเสนอแนวทางการแก้ปัญหาของ อบต.สันตันหม้อ
10.45 – 11.00 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
11.00 – 12.00 น.	ฟังการนำเสนอข้อมูลของ 3 ชุมชน แนวทางการลงพื้นที่และการทำงานร่วมกับชุมชน
12.00 – 13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13.00 – 15.15 น.	ฟังการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานจากเจ้าหน้าที่ อบต.ท่าตอน อ.แม่สาย จ.เชียงใหม่ ณ ห้องประชุม อปท.
15.15 – 15.30 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
15.30 – 16.00 น.	ฟังการสรุปแนวทางการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาของ 3 พื้นที่
16.00 – 17.00 น.	พักผ่อนตามอัธยาศัย
17.00 – 18.00 น.	รับประทานอาหารเย็น
18.00 น.	เดินทางกลับที่พัก อาคารพระใหญ่ บ้านห้วยसान

วันพฤหัสบดีที่ 28 กุมภาพันธ์ 2562

08.00 – 08.30 น.	รับประทานอาหารเช้า
08.30 – 08.45 น.	ฟังการชี้แจงกิจกรรมและแนะนำเจ้าหน้าที่ประจำฐาน ณ ห้องประชุม อปท.
08.45 – 10.30 น.	แยกย้ายเข้ากลุ่มการเรียนรู้ (1) การบริหารจัดการน้ำ (2) การทำเครื่องกรองน้ำ (3) การตั้งกฎกติกา
10.30 – 10.50 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
10.50 – 12.00 น.	ฟังบรรยายสรุปเรื่องการบริหารจัดการป่า โดยนายณรงค์ อภิชัย
12.00 – 13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13.00 – 13.30 น.	เดินทางไปยังจุดสร้างฝายบ้านสุขฤทัย
13.30 – 15.45 น.	กิจกรรมสร้างฝายร่วมกับคณะ อบต.ดอยกลาง ณ จุดสร้างฝายบ้านสุขฤทัย
15.45 – 16.00 น.	เดินทางกลับห้องประชุม อปท.
16.00 – 16.10 น.	พักรับประทานอาหารว่าง

16.10 - 16.30 น.	ฟังบรรยายสรุปเรื่อง คทช. โดยนายบุญชอบ สุทธมนัสวงษ์
16.30 - 17.00 น.	พักผ่อนตามอัธยาศัย
17.00 - 18.00 น.	รับประทานอาหารเย็น
19.00 - 20.30 น.	ร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนายณรงค์ อภิชัย
20.30 น.	เดินทางกลับที่พัก

วันศุกร์ที่ 1 มีนาคม 2562

08.00 - 09.00 น.	รับประทานอาหารเช้า
09.00 - 10.00 น.	เดินทางไปยังสำนักงานสิ่งแวดล้อม ศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ โครงการพัฒนาออยตุงฯ
10.00 - 11.30 น.	ศึกษาดูงานการคัดแยกขยะ บ่อบำบัดน้ำเสีย โรงเลี้ยงไส้เดือนและฟังบรรยายสรุปเกี่ยวกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่โครงการพัฒนาออยตุงฯ โดยนายไพศาล คำกาศ เจ้าหน้าที่สิ่งแวดล้อม
11.30 - 12.30 น.	ประชุมทีม ณ สำนักงานสิ่งแวดล้อม
12.30 - 13.00 น.	เดินทางไปยังโครงการพัฒนาออยตุงฯ
13.00 - 14.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน ณ คริวตำหนัก
14.00 - 15.00 น.	เยี่ยมชมสวนแม่ฟ้าหลวงและหอแห่งแรงบันดาลใจ
15.00 - 16.00 น.	เดินทางไปสนามบินแม่ฟ้าหลวง เชียงราย
16.00 - 18.25 น.	พักผ่อน ณ สนามบินแม่ฟ้าหลวง เชียงราย
18.25 - 19.40 น.	เดินทางกลับกรุงเทพฯ โดยสายการบินนกแอร์ เที่ยวบินที่ DD8723

กิจกรรมระหว่างศึกษาดูงาน

วันอาทิตย์ที่ 24 กุมภาพันธ์ 2562

22.00 น. คณะเดินทางถึงที่พัก ณ อาคารพระใหญ่ และนางสาวณัฏฐวรรค์ ชันดีสิทธิ์ ผู้จัดการส่วนมหาวิทยาลัยที่มีชีวิต อธิบายกำหนดการและวัตถุประสงค์ของการมาศึกษาดูงาน

วันจันทร์ที่ 25 กุมภาพันธ์ 2562

- (เช้า) ชมวิถีทัศน์การดำเนินโครงการร้อยใจรักษ์

- (เช้า – ต่อ) ร่วมรับฟังบรรยายสรุปฯ กับผู้เข้าร่วมอบรมหลักสูตรฯ อปท. หลักสูตรที่ 2 รุ่นที่ 1
- (บ่าย) สังเกตการณ์การประเมินศักยภาพของตำบลดอยกลาง อ.แม่สาย จ.เชียงราย

เจ้าหน้าที่ตอบคำถามวิทยากรในกิจกรรมบรรยายสรุปฯ

สังเกตการณ์ประเมินศักยภาพชุมชนของตำบลดอยกลาง

- (เย็น) พูดคุยและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประเด็นเกี่ยวกับการทำงานกับชุมชน โดยนายณรงค์ อภิชัย

นายณรงค์ เล่าประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมา

วันอังคารที่ 26 กุมภาพันธ์ 2562

จุดที่ 1 บ้านสันป่าเหียง ต.สันตันหม้อ บริเวณตลิ่งที่ดิน
ทรุดตัว เนื่องจากมีนายทุนขุดหน้าดินไปขาย

จุดที่ 2 แม่น้ำแม่नावาง ต.แม่नावาง สํารวจแหล่งน้ำ
ที่ต้นเขิน ส่งผลให้ปริมาณน้ำที่ไหลไปยังพื้นที่
การเกษตร ต.สันตันหม้อ ไม่เพียงพอ

จุดที่ 3 สํารวจสภาพปัญหานํ้ากัดเซาะตลิ่งของฝายหลวงแม่นํ้าวาง ต.บ้านหลวง ซึ่งเป็นฝายที่เก็บน้ำเพื่อการเกษตร
ของตำบลบ้านหลวง ตำบลแม่นํ้าวางและตำบลสันตันหม้อ

ส่วนราชการในพื้นที่และที่ปรึกษามูลนิธิปิดทองฯ มาให้แนวทางการทำงานพัฒนา

ทีมสำรวจร่วมประชุมวางแผนเพื่อพัฒนาระบบน้ำของ อบต.สันตันหม้อ

วันพุธที่ 27 กุมภาพันธ์ 2562

สังเกตการณ์การทบทวนการประเมินศักยภาพของ
อบต.สันตันหม้อ

รับฟังการนำเสนอการประเมินศักยภาพของ อบต.
สันตันหม้อ อบต.ดอยกลาง และทต.แม่อาว

ประชุมร่วมกับเจ้าหน้าที่มูลนิธิปิดทองฯ และเจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ

วันพฤหัสบดีที่ 28 กุมภาพันธ์ 2562

ทดลองปฏิบัติการปลูกกลองเกเบี่ยน

วิทยากรอธิบายการตั้งกฎ กติกาชุมชน เพื่อเป็น
แนวทางแก่พื้นที่ที่รวมอบรม

เจ้าหน้าที่โครงการร้อยใจรักษ์สาธิตการทำเครื่องกรองน้ำด้วยท่อพีวีซี ซึ่งสามารถทำเองในครัวเรือนได้

กิจกรรมการสร้างฝายอนุรักษ์

รับฟังการขอใช้พื้นที่ตามระเบียบของ คทช.

แนะนำทีมเจ้าหน้าที่ปิดทองฯ ประจำกลุ่มแต่ละกลุ่ม

- (เย็น) นายณรงค์ อภิชัย อธิบายขั้นตอนของการพัฒนาว่ามูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ แบ่งการพัฒนาเป็น 3 ชั้น ได้แก่ อยู่รอด พอเพียงและยั่งยืน ซึ่งในแต่ละพื้นที่มีพัฒนาการแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับบริบทของชุมชนนั้นๆ เช่น ความพร้อมของทรัพยากรมนุษย์และทุนทางธรรมชาติ บางชุมชนสามารถไต่ระดับจากขั้นอยู่รอด ไปสู่ขั้นพอเพียงเร็วมาก แต่เมื่อไม่รักษามาตรฐานก็จะร่วงลงมาจุดเดิมได้ กล่าวคือหลักของการพัฒนาใดๆ ก็ตามสำคัญว่าชุมชนทำแล้วสามารถนำไปให้ถึงจุดของความยั่งยืนได้ คือเป้าหมายความสำเร็จ ถ้าเขียนเป็นกราฟจะเห็นว่าขึ้นๆ ลงๆ บ้าง แบบนั้นถือเป็นเรื่องปกติของงานพัฒนา

วันศุกร์ที่ 1 มีนาคม 2562

ชมการจัดการน้ำเสีย โดยใช้เครื่องจักรและปลูกพืช
ในน้ำ เช่น ฐปฤ๓ษี ผักตบชวา เพื่อช่วยหมุนเวียน
ออกซิเจนในน้ำ

โรงเลี้ยงแมลงวันลายและไส้เดือน

การคัดแยกขยะ

ร่วมพูดคุยและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

ประเด็นคำถามจากการศึกษาดูงานด้านสิ่งแวดล้อม

คำถามที่ 1 : ช่วงที่มีงานเทศกาลสีสันท่างดอยตุง มีขยะมาที่ศูนย์คัดแยกหรือไม่

คำตอบ : ช่วงเทศกาลสีสันท่างดอยตุงปริมาณขยะจะเพิ่มขึ้นเยอะมาก คนงานต้องคัดทุกวัน

คำถามที่ 2 : ขยะประเภทไม้เสียบลูกชิ้น ถือว่าเป็นขยะประเภทไหน มีวิธีทำลายอย่างไร

คำตอบ : เป็นขยะทั่วไป วิธีทำลายคือแบ่งบางส่วนไปเผาในเตาชีวมวล และนำมาบดเป็นเศษเล็กๆ ผสมกับเศษภาชนะย่อยสลายได้ ทำเป็นปุ๋ย

คำถามที่ 3 : ก่อนแยกขยะประเภทถุงพลาสติกต้องล้างก่อนหรือไม่ และน้ำเสียจากการล้างขยะพลาสติกถูกส่งไปที่ไหน

คำตอบ : น้ำจากการล้างพลาสติกจะถูกส่งไปบำบัด โดยผ่านเครื่องบำบัด ที่มีส่วนผสมของถ่านกะลา แมคคาเดเมีย แล้วนำไปรดน้ำผักในแปลงต่อไป

คำถามที่ 4 : หนองแมลงวันลายที่ได้จากการหมักเศษอาหาร นำไปใช้ประโยชน์ด้านใด

คำตอบ : ใช้ช่วงที่เป็นระยะตัวอ่อน จะนำไปเป็นอาหารเปิดและไก่

คำถามที่ 5 : การทำก้อนเชื้อเห็ดจากเศษหญ้าแฉะกันไฟได้ผลดีหรือไม่ หากเปรียบเทียบกับก้อนเห็ดทั่วไป

คำตอบ : ยังไม่ได้ผลตามที่ต้องการ ปัจจุบันอยู่ในช่วงทดลองและพัฒนา

คำถามที่ 6 : การเลี้ยงหนอนแมลงวันลายกับไส้เดือน ชนิดไหนให้ผลลัพธ์ดีกว่ากันในการใช้ประโยชน์

คำตอบ : หนอนไส้เดือน ใช้ประโยชน์ได้มากกว่าทั้งมูล ฉี่ สามารถใช้ทำปุ๋ย และกลั่นรบกวนน้อยกว่า

คำถามที่ 7 : สังเกตเห็นว่า มีขวดน้ำบนหลังคาสำนักงาน มีประโยชน์อย่างไร

คำตอบ : การใช้ขวดบรรจุน้ำฝนไว้บนหลังคา เพื่อทดแทนพลังงานจากหลอดไฟ กล่าวคือเมื่อแสงแดดตกกระทบกับขวดบรรจุน้ำจะให้แสงสว่างเทียบเท่าหลอดไฟที่กำลังวัตต์ 10 วัตต์

คำถามที่ 8 : ทำไมจึงเลี้ยงแพะ

คำตอบ : เนื่องจากแพะเป็นสัตว์ที่กินพืช กินในปริมาณมากและกินตลอดเวลา เราเลี้ยงแพะก็เพื่อทดแทนการใช้เครื่องมือกำจัดวัชพืชของสำนักงาน

คำถามที่ 9 : พี่และผักตบชวาที่เจริญเติบโตอยู่ในบ่อบำบัด ตัดสาออกแล้วนำไปใช้ประโยชน์ด้านใด

คำตอบ : เป็นอาหารแพะ

คำถามที่ 10 : กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมบนสำนักงานโครงการพัฒนาอยตุงฯ มีอะไรบ้าง

คำตอบ : การติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์บนหลังคาหอแห่งแรงบันดาลใจ การคัดแยกขยะ ระบบบำบัดน้ำเสียที่ได้จากน้ำในห้องน้ำ ห้องอาหาร

คำถามที่ 11 : ส่วนงานสิ่งแวดล้อมนำผักที่ปลูกในแปลงไปบริโภคหรือนำไปจำหน่ายที่ไหน

คำตอบ : จำหน่ายให้กับพนักงานศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ

สรุปการเรียนรู้การศึกษาดูงาน ณ โครงการร้อยใจรักษ์และโครงการพัฒนาอยตุงฯ

- ได้เห็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนมากขึ้น ซึ่งมีหลายมิติ และในบทบาทของโลคอล อโลค อาจจะไม่ต้องทำทุกเรื่อง แต่ควรพิจารณาเป็นประเด็นๆ ดังนี้
 1. ต้องเข้าใจว่าสิ่งที่ทำให้เกิดผลลัพธ์กับชุมชนอย่างไร
 2. จัดลำดับความสำคัญว่าควรทำอะไรจากสิ่งที่เป็นความจำเป็นและทราบความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง
 3. เห็นความสำคัญของการวางแผน กระบวนการทำงานที่ดี การเตรียมการซึ่งเป็นเบื้องหลังอย่างละเอียดและปรับเปลี่ยนตามปฏิกิริยาหน้างาน
 4. เห็นความสำคัญของข้อมูลที่แม่นยำในการวางแผนและข้อมูลจริงที่วัดผลได้
 5. เห็นความสำคัญของการแบ่งหน้าที่ของทีมงานทุกคนและต้องเห็นเป้าหมายเป็นภาพเดียวกัน
- ได้แรงบันดาลใจว่าคุณสมบัติของนักพัฒนาที่ดีเป็นอย่างไรและโครงการพัฒนาที่จริงจังเป็นอย่างไร กระตุ้นให้ทุกคนทำงานอย่างจริงจัง
- ข้อคิดเห็นจากตัวแทนเจ้าหน้าที่โลคอล อโลค
 1. **นายกฤษณะ** : เข้าใจองค์ประกอบของการพัฒนาภาพใหญ่มากขึ้นและได้สะท้อนมองตัวเองเปรียบเหมือนเม็ดทรายเล็กๆ ในการทำงานปัจจุบัน ดังนั้นต้องจับจุดให้ถูก เข้าใจในบทบาทให้ถูก และชอบที่วิทยากรเน้นว่าการทำงานโดยเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์รวมทั้งเพื่อนร่วมงานที่มีพื้นฐานหลากหลายจะช่วยสนับสนุนงานให้สำเร็จ

2. นางสาวอรุณวรรณ : จะพัฒนาตัวเองและร่วมพัฒนาทีม ทำให้มองเห็นภาพชัดขึ้นว่าตัวชี้วัดการทำงาน (KPI) ของโลคอล อไลค์ ควรมีอะไรบ้าง สิ่งเหล่านี้ต้องใช้เวลาทั้งระยะสั้นและระยะยาว
3. นางสาวจริยา : การศึกษาดูงานครั้งนี้เป็นการเปิดโลกกว้างของงานพัฒนาอย่างแท้จริง ซึ่งยังไม่เคยมีโอกาสดูเห็นมาก่อน และเข้าใจว่าการพัฒนาต้องทำจากรากฐานชีวิตจริงของชุมชน และเรียนรู้เทคนิคของการนำเสนอผ่านวิทยากร ซึ่งทำให้ได้เรียนรู้เทคนิคที่ก้าวหน้าขึ้นเวทีทุกครั้งต้องเตรียมตัวให้พร้อมอย่างดี
4. นางสาวชุตินา : เข้าใจกระบวนการเก็บข้อมูล การคืนข้อมูลมากขึ้น เห็นว่าเป็นเรื่องที่สำคัญและนำไปสู่การตั้งสมมติฐานเบื้องต้นได้ เมื่อมีข้อมูลขั้นต้นที่ดีแล้ว การประเมินผลต่างๆ ก็จะถูกต้องด้วย